

שולחן ערוך	נוכחי	משנה ברורה	ליקוטי הלכות	ליקוטי מוה"ר	יום לחדש	יום
ה"א	רמב"ר	חזרה	ג	צנ	ו'	שבת
ה"ב	רמב"ר	עט	ד	צנ	ז'	א
ה"ג	רמב"ר	עט	ה	צנ	ח'	ב
ה"ד	רמב"ר	פ	ו	צנ	ט'	ג
ה"ה	רמב"ר	פ	ז	צנ	י'	ד
ה"ו	רמב"ר	פא	ח	צנ	יא'	ה
ה"ז	רמב"ר	חזרה	ט	צנ	י"ב	ו

בקרני אורה

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

453 | פרשת בא | ו' שבט תשפ"ו

דבר המערכת

איה סופר ואיה שוקל להביע בחרט אנוש את תעצומות השמחה, הרוממות וקרבת האלוקים, שהיתה נחלת אלפי אנ"ש היקרים שבאו כאיש אחד בלב אחד להתחדש בשמחה במוצאי שבת האחרון בסיום המחזור הרביעי והתחלת לימוד המחזור החמישי של דף היומי ב'ליקוטי הלכות' הקדוש.

הספר הקדוש הזה שזכה זוכה להחיות רבבות אלפי ישראל ולהאיר להם בחשכת גלותם המרה, נכתב במסירות נפש על ידי רבי נתן, עבורנו, לדור התהפוכות שלנו, אשר החושך מכסה ארץ באופן מר כזה, ורק על ידו יש לנו תקווה להישאר באמונת אומן ביראה ובטהרה. מה עצומה היא השמחה כאשר זוכים להתחדש שוב ולהתחבר למעיין קדוש ועצום זה, תקוות חיינו.

עצם ההתאחדות וההתחברות של אלפי אנ"ש סביב קדושה זו היא זכות עצומה, ועליה הבטיח רבינו הקדוש את השארת הארת קדושתו לאחר הסתלקותו, וכפי שאמר בצוואתו בערב ראש השנה האחרון: "רק אתם תחזיקו עצמכם ביד, אז תהיו אנשים כשרים, ולא כשרים בלבד אלא אפילו צדיקים טובים תהיו" (חיי מוה"ר, ריח).

בדיבורים נלהבים שנשמעו מפי זקני וחשובי ומשפיעי אנ"ש במעמד הקדוש, עוררו את הלבבות לרוץ לתפוש בשתי ידיים באוצר מנוצר זה ולקבוע בו לימוד דבר יום ביומו חוק ולא יעבור, כי הם תקוותנו מול כל הרע הבווער כיום. וכפי שרבי נתן אמר בפירושו ביומו האחרון על אדמות: 'כאשר מתרבים אלפים ורבבות ט'רריי פסול' בעולם, אולם אני מקווה שדף אחד מספרי רבינו הקדוש יהיו תיקון על הכל', והרב הקדוש מטשערין (פרפראות לחמה ס"א) מפרש שכונתו הייתה על ה'ליקוטי הלכות'.

בשיר וקול תודה, בהלל ורינה, הודו ושיבחו על העבר, וקיבלו יחד קבלה נכונה על העתיד, לדבקה בלימוד קדוש זה, ובודאי מעט מן האור ידחה את החושך כולו.

העורכים

פניני אור

אמרות שהורו מרביה"ק ותלמידיו

קְשֶׁהָרָאוּ פֶּעַם לְהִרְבֵּ בְעַל הַצְמַח צֶדֶק אֶת חֲבוּרוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, הֲלֹא הוּא סִפְרֵי הַלְקוּטֵי הַלְכוֹת, אִמֵּר בְּהַתְּפַלְלוֹת בְּלִשׁוֹן הַקְּתוּב: "בְּלִנּוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נַחְנוּ".

(שיח שרפי קודש)

שֵׁהֶם עֵתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ בְּמוֹתָהּ

עם ישראל היה שקוע במצרים במ"ט שערי טומאה, הם חולים בכל החלאים הרוחניים האפשריים, אולם כאשר השי"ת שולח את משה לדבר אל ישראל להכניס לגאולה, הוא מגלה להם את המצוה הראשונה במצרים שעל ידה יזכו לגאולה, ואומר להם: "החודש הזה לכם ראש חדשים" - "הראהו לבנה בחידושה, ואמר לו כשהירח מתחדש יהיה לך ראש חודש" (רש"י בשם מכילתא), הוא מלמד לכלל ישראל למנות חדשים לחודשי הלבנה.

מדוע זוהי המצוה הראשונה וההכרחית כל כך לגאולתם? - הבה נשמע לדבריו הבוררים של רבי נתן (בליקוטי הלכות, תפילין ה, יט) על מהות המנין לחדשי הלבנה: "ישראל מונים ללבנה שממנה החדשים, רמו, שאנו צריכים להתחדש בכל עת, לחיות בכל יום ובכל עת חיות חדש בעבודת הבורא יתברך, כי אין אנו נזקנים לעולם ח"ו אפילו אם נחיה אלף שנים, כי כל ימינו נמנים לעולם לחדשים, נמצא, שכל ימינו נקראים קָדֶשׁ. כי אנו מברכים ומקדשים החודש בכל ראש חודש ונקרא על שם זה ראש חודש, על שם החידוש שאנו מחדשים ימינו בכל עת בבחינת חידוש הלבנה, וכן כל הימים שבחודש נמנים לחודש, כי זה היום הוא ב' בחודש וזה היום ג' בחודש וכן להלן עד שנשלם החודש, ואחר כך מתחיל חודש שני וכן לעולם, נמצא, שכל ימינו נמנים לחודש דייקא, כי כל ימיהם של ישראל עם קדוש הוא בבחינת חודש דייקא, בחינת חיות חדש בכל עת".

מי שמתעורר לשוב בתשובה בימי השובבי"ם ובכל עת, צריך לתת דעתו לשוב על שורש כל החטאים ותכליתם; חייבים לעורר מלחמה על הזקנה. בד בבד עם ההתעוררות על חומרת החטא וחובת התשובה עלינו להתעורר בכל עוז על חובת ההתחדשות; להקדיש זמן לדבר בפה ובלב דבורי אמונה שיש לנו תקווה בוערת ומחודשת להתחיל מעתה להיות כרצונו יתברך.

כל המכות שה' נתן בפרעה ומצרים וכל האותות והמופתים שנעשו שם, כולם נועדו להשריש בנו את אמונת חידוש העולם ולעקירת כפירת הטבע האומרת שאין מציאות של התחדשות. וכדברי רבי נתן (שם, אות ל'): "כי בשעת יציאת מצרים נתגלה האמונה הקדושה, בחינת אמונת חידוש העולם, שזה העיקר שנתגלה אז, על ידי כל האותות והמופתים נוראים מאד שעשה השם יתברך עמנו אז". וכשאנו זוכרים את יציאת מצרים והוגים בניסים שנעשו לנו אז, חובתנו לעורר על ידי זה אמונה שלימה שביכולתנו להתחדש לגמרי, על אף שהטבע והמדע האנושי סותר לכך בתכלית.

המשך בעמוד ד'

"אין זו חכמה לעצום עיניים, צריך להביט נכוחה ולהכיר במציאות. אם אתה רואה שנים רבות וארוכות שאתה לא מסוגל לעמוד נגד רצונותיך ומאווייך, ואם הוכח לך שעל אף כל הגדרים והסייגים והקבלות וההתחלות החדשות אתה נשאר בדיוק כמו שהיית, ואולי רק נסוגת אחור, זה סימן שזה מה שאתה, זו המהות שלך, אין סיכוי להשתנות..."

עד כאן דברי יצר הרע האכזרי ביותר. דברים ארסיים ומסוכנים יותר פי אלפי אלפים מאשר הפיתוי לחטא עצמו רח"ל. בכל מה שהוא מחטיא ומכשיל ה"י, הוא מכוון להגיע לנקודה הזאת, שהיא עיקר עיקרי מטרתו ותכלית מלחמתו.

היצר נקרא בשם "מלך זקן" (קלה"ת ד-ג), שמו זה פנימיות מהותו, וכמו שרבי נתן מביא: "כשמזכירים את שם המלך בזה השם כלול כל ענין המלך, כי השם כולל כל ענין הדבר כפי מה שהוא" (ליקוטי הלכות, ברכות השחר ג, ג). הוא לא נקרא מלך מחטיא ומכשיל, אלא מלך זקן, כיון שנקודת מלחמתו היא הזקנה. רק אם וכאשר הוא הצליח להזקין את האדם ולהכניס בו ייאוש מתוך הרגשה שזוהי מציאותו ושבין כך לא יצליח להשתנות, אזי הוא כבש וניצח.

כי "כל התרחקות רוב העולם מהשם יתברך ואובדים מה שאובדים חיים נצחיים ואמתיים, רובם ככולם הוא רק מחמת חלישות הדעת מה שנופלים בדעתם, מחמת שרובם התנסו כמה פעמים שהתחילו קצת בעבודת ה' ואחר כך נפלו למה שנפלו כל אחד לפי נפילתו ורחמנא ליצלקו, ועל ידי זה התייאשו עצמם מלהתחיל עוד ונדמה בעיניהם שנשנתה גבורתם להתחיל עוד מעתה. אבל באמת כל זה הוא מעשה הבעל דבר בעצמו, שהוא בחינת זקן דסטרא אחרא, כי נקרא 'מלך זקן וכסיל', שרוצה להפיל את האדם לידי זקנה ותשות כח ח"ו, כאילו כבר נזקן בחטאיו ובמעשיו עד שאי אפשר להשתנות עוד" (שם, הלכות תפילין ה, ה).

כל עוד האדם מתחדש ומנסה ללחום מלחמות ה' ולשוב בתשובה בכל פעם, הרי מובטח הוא שלבסוף יתוקן הכל. וכמו שהעיד בנו רבי נתן (משיבת נפש אות ט'): "זהו עיקר הנסיון, שיתחזק עצמו בכל הירידות שבעולם בכל אשר יעבור עליו ורחמנא ליצלקו, וירגיל עצמו בכל יום להתחיל מחדש וידמה בדעתו כאילו נולד היום, ואז, מה שיזכה לתקן בעצמו על ידי תשובתו השלמה בודאי מה טוב, ומה שלא יזכה לגמור התיקון, יהיה בטוח בכח זכות הצדיקים הקדושים שיש להם כח להפוך הכל לטובה, ובלבד שלא יתייאש מלצפות ולקוות לה' בקיווי אחר קיווי ולהרבות בצעקה ובקשה ותחנונים לפניו יתברך, כי עם ה' החסד והרבה עמו פדונו".

לדלות פנינים

שאלה:

הנה, בימים אלו התחילו ב"ה את המחזור החדש ב"ליקוטי הלכות", וב"ה גם אני זוכה להימנות בין המתחילים מחדש. אך רציתי לשאול: לפעמים אני 'מחזיק ראש' להבין את כלליות הדרוש כולו מתחילתו לסופו, ונפשי בשאלתי איך אוכל גם אני להוציא תועלת מלימודי?

תשובה:

אכן, הספר הקדוש 'ליקוטי הלכות' בנוי ברובו מדרושים ארוכים ונפלאים. וכבר האריך מוהרנ"ת בהקדמתו כיצד ללמוד דרושים ארוכים מבלי להיבהל מאריכותם, עיין שם. ואכן, כל הזוכה להעמיק בהם, ולחזיק ראש' כלשונך, טועם טעם גן עדן ממש. **כי ספרי רבינו ז"ל ותלמידו הקדוש הם ממש הגן עדן התחתון וגן עדן העליון.** ובכל עת אנו צריכין לשמוח שיש לנו רבי כזה ותלמיד כזה" (נתיב צדיק, מכתב קכח).

[ומן הענין לציין למכתבו של הגרי"מ שליט"א שמספר: "בירושלים היה ברסלבער חסיד בשם רבי שלום יוסף ... ואני זוכר איך שהיה מסביר לי פעם הטעם גן עדן שהוא מרגיש בלימוד 'ליקוטי הלכות', כי הוא היה לומד הרבה ליקוטי הלכות תמיד" (אוסף מכתבים, מכתב רמב)].

אמנם, מלבד המתיקות העצומה שיש בכלליות הדרושים, הרי שבתוך הדרושים הארוכים ישנם יהלומים רבים הפזורים לרוב בכל סעיף, עמוד, ודף. הן דברי חיזוק ועידוד; הן יסודות באמונה והשקפה; והן פירושים מתוקים מדבש על פסוקי נ"ך או מאמרי חז"ל, עם לקחים נפלאים לעובדא ולמעשה, וכן הלאה.

וכבר כתב על כך הרה"ק מטשעהרין זיע"א בהקדמתו לספר 'אוצר היראה': "החידושי תורה הק' שנתגלו על ידי מורינו הרב רבי נתן זצ"ל נוראים ונפלאים מאד ומלאים מוסר ויראת שמים ועצות נוראות ונפלאות מאד, והתחזקות נפלא לקרב כל בני האדם לעבודת השם יתברך, ועל פי רוב הדרושים

ארוכים ונפלאים ויש בהם עמקות גדול, וכל דרוש ודרוש כולל כמה וכמה עניינים נפלאים המוכרחים מאד לבני אדם להתקרב על ידם להשם יתברך, אך לאו כל מוחא סביל דא, לברר כל ענין וענין בפני עצמו ולכתבו על לוח לבו להיות לו למשמרת לשמור ולעשות ולקיים ככל דבריו, אשר זה עיקר כוונת חיבוריו הקדושים ז"ל ... שהוא מצוה וחובה על כל אחד מישראל, לעשות קיצורים מחידושי תורתו של הרב רבי נתן ז"ל, לקרב הדברים ביותר לכל המדרגות שבישראל ולזכות את הרבים ביותר על ידי חידושי תורתו ז"ל" (אוצר היראה, הקדמה).

אי לכך, ישכיל כל לומד, שגם אם אינו קולט עדיין כלליות הדרוש - ירד בגניס השתעשע וללקוט שושנים, ובכל פעם יציין לעצמו [בכתב או בע"פ, ואם יש לו ספר משלו יוכל גם להדגיש ולציין בתוך הספר] עכ"פ פנינה אחת מכל דף, ובכך יעשיר אוצרותיו ברכוש אשר לא יסולא בפז.

ולחיבת הקודש, נציין לדוגמא, פנינה - ולקחה בצידה - מכל דף משלשת הדפים שלמדו מיום חמישי עד יום שבת:

~ דף א ~

כְּשֶׁאֲדָם רֹאֵה שְׂחֹק מֵהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ זֶה בְּחִינַת שֵׁנָה ... וְכִשְׁמַחְשֵׁשׁ וּמִבְּקֶשׁ וּמוֹצֵא בְּעֲצָמוֹ אֵיזָה נְקֻדָּה טוֹבָה עֲדִין, וּמַחִיָּה וּמִשְׂמַח אֵת עֲצָמוֹ וּמַעֲוֵר אֵת עֲצָמוֹ לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי זֶה, זֶה בְּחִינַת הַתְּעוּרֹרֶת הַשֵּׁנָה."

לנו נדמה שכשהאדם מסתובב עם הרגשה שהוא רחוק מה', הרי זה 'התעוררות'. אך לאמתו של דבר, אם הרגשה זו גורמת לו חולשה ורפיון, עצבות ויאוש, אין זה 'התעוררות', אלא 'שינה' רוחנית נעמוקה... ודווקא שמצוא בעצמו נקודה טובה, ומחיה ומשמח ומעורר את עצמו על ידה, זוהי 'התעוררות' הטינה' אמיתית.

לכן, אח יקר, אם ברצונך 'להתעורר' באמת משינתך, חפש

בעצמך נקודות טובות, ותדון את עצמך לכך זכות. ~ דף ב ~

"שְׂוִיֹתִי ה' לְנֶגְדֵי תְמִיד - הִיגוּ, שְׂתַמִּיד אֲנִי מִשִּׁים וּמִשֹּׁהָ ה' לְנֶגְדֵי עֵינַי, כִּי אֵף עַל פִּי שֶׁאֲנִי רְחוּק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֵף עַל פִּי כִּן ה' לְנֶגְדֵי תְמִיד בְּכָל מְקוֹם, כִּי אֲנִי מוֹצֵא בְּעֲצָמִי נְקֻדָּה טוֹבָה."

פירוש חדש ונפלא מגלה לנו מוהרנ"ת, כיצד לקיים לעובדא ולמעשה את הפסוק "שְׂוִיֹתִי ה' לְנֶגְדֵי תְמִיד": ע"י שנחפש תמיד את הנקודות טובות שבתוכנו, ובכך תהיה אלקותו יתברך לנוכח עינינו תמיד.

שכן, הנקודות טובות הם אור האלקות המתגלה בתוכנו, וכשאנו משתדלים ומתרגלים להסתכל תמיד על הנקודות טובות שבתוכנו - על הציצית והתפילין, הפאות והזקן, התורה והתפילה, וכו' וכו' - אנו דבקים תמיד בה', גם בהיותנו במדרגות התחנות.

~ דף ג ~

"פְּרֻשַׁת הָאֲזִינוּ הִיא הַשִּׁירָה שֶׁהִבְטִיחַ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שְׁעַל יְדֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לֹא תִשָּׁחַת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב 'וְעִנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת' וְכו', שֶׁאֶפְלוּ בְּתַכְלִית הַהִסְתָּרָה בְּחִינַת 'וְאֲנִי הַסֵּתֵר אֲסִתֵּר' תְּהִיֶה הַשִּׁירָה לְעֵד. כִּי הַשִּׁירָה מְרַמֶּזֶת שֶׁאֶפְלוּ אִם יִשְׂרָאֵל רְחוּקִים מֵאֵד מֵהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הַהִסְתָּרָה, אֵף עַל פִּי כִּן הֵם קְרוּבִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי עֲדִין נִמְצְאִים בֵּהֶם אֶפְלוּ בַּהֲפֻחוֹתֵים נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת. וְזֶה בְּחִינַת 'כִּי חִלַּק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב וְכו' יִמְצְאוּהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר, שֶׁאֶפְלוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתוֹהוּ מוֹצְאִין חִלַּק ה' עִמּוֹ, הִיגוּ בְּחִינַת נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת חִלַּק ה' עִמּוֹ."

כיצד נזכה שלא תישכח התורה מפינו ומפי זרענו, גם כשאנו נמצאים בהסתרה שבתוך הסתרה, בארץ מדבר ובתוהו ילל ישימוך? - ע"י שגם שם, במדרגות התחנות והנמוכות, נחפש ונמצא את ה'חלק ה' עמו", את החלקים והנקודות הטובות שבהם אנו דבוקים עם ה', ובכך זה נוכל לצאת מכל ההסתרות, ולהידיבך בה' גם באחרית הימים האלה.

פניני התחזקות והתעוררות

שנערכו ונעבדו מתוך אוצרות שיחותיו של הגרי"מ שכטער שליט"א

שביבי אור

לְשִׁמְרֵי בְּרִיתוֹ וּלְזִכְרֵי פְקֻדָּיו לְעֵשׂוֹתָם

גודל מעלת מעט העבודה ברור ההסתרה

החיד"א מביא בשם האר"י ז"ל שמרוב הסתר פנים שיש בדורותינו - מעט עבודת ה' של איש הישראלי גדולה יותר מהעבודה של תנאים ואמוראים!

הבה נתאר לעצמנו; האר"י הקדוש אמר זאת בימיו, שהיה גילוי גדול כזה בעולם. בזמנו חיו צדיקים קדושים ומקובלים שעסקו בסתרי תורה, באורייתא דעתיקא סתמיא, עד כדי כך, שבצפת, מקום מושבו של האר"י ז"ל, לא אמרו את אחת מהקינות שמקוננים על ביטול סתרי תורה (אכן לאחר מכן נתחדשה קינה מיוחדת על העלמת סתרי התורה).

וכן כותב החיד"א: "אם האר"י אמר זאת בימיו, שבגלל ההסתרה - גדולה היא עבודה קטנה של יהודי בסוד מרע ועשה טוב יותר מהעבודות הגדולות של תנאים ואמוראים - קל-וחומר בימינו, כלומר בימי החיד"א."

ואם כן, מה נאמר אנו, בדורנו אנו, דור יתום כזה, דור חושך וערפל, שה'הסתרה אסתיר' הוא באופן נורא ומבהיל, והוא עוד מתגבר והולך, ה' ירחם. ואם החיד"א אמר בזמנו שהוא קל-וחומר מזמן האר"י ז"ל, נוכל אנו לומר אלף פעמים קל וחומר ...

ויותר מכך מובא בשם צדיקים, שהרשע הגדול ביותר, כאשר השם יתברך וזורו ועומד אי פעם בנסיון, - אילו היה יודע את השמחה הגדולה והעצומה המתעוררת מזה למעלה בעולמות העליונים, היה מזה לבד הופך לצדיק, גם בזמן הסתרה שבתוך ההסתרה.

יורנו לעולם בשביל לעמוד בנסיון זה

כפי האמור, כל הבריאה כולה קיימת ועומדת על התגברות של ישראל בשמירת הברית. כל נקודה של שמירת הברית מחזיקה את העולם, כי בלא זה אין הקב"ה צריך כלל את העולם. העיקר מה שידרנו לזה העולם, כותב רבינו, העיקר הוא בשביל הניסיון של שמירת הברית.

ובליקוטי הלכות כתב מוהרנ"ת: "עיקר הניסיון והבחירה של אדם מנעוריו, הוא תאוה זאת, שבעזרת באדם מנעוריו. וצריך כל אחד לרחם על עצמו וכו', כי בשביל זה בא לעולם, ואז יזכה למה שיזכה, אשרי לו!"

הדרך להילחם נגד מחשבות זרות

אין אנו יכולים לתאר לעצמנו את הזכות הגדולה שנפלה בחלקנו בזה שאנו יודעים שצריכים להיות שומרי הברית. העולם הרי כבר מורעל ורקוב (פארפילט) לגמרי. ואשרי האדם היודע איך להפוך לטובה ולנחנת-רוח לבורא ית' כל ההרהור ומחשבה זרה שעולים במוחו.

והדרך הנכונה היא, שבאותו רגע שחלפה מחשבה זרה במוחו, ישתדל להעבירה ולסלקה ממוחשבתו, על כל פנים לא להמשיכה יותר, אלא מיד יקבל על עצמו: הבה ואמליך בזה את הקב"ה! הרי הקב"ה אינו רוצה שיהרהרו בה, ולא עוד, אלא שקבע אותה ב'לא' מפורש בתורתו הקדושה: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" הקב"ה אינו רוצה שיחשבו בה! ואני הרי רוצה לשמוע בקולו!

וגם יעלה אז בדעתו שלעתיד לבוא יתקבצו כל ה'סור מרע' ו'עשה טוב' שזכה להם בזה העולם והם יגיבו עליו ויצילו אותו מכל מיני גיהנום קשים ומרים. ועבודתו בשמירת הברית תגן עליו יותר מכל.

כל הקליפות והמיוקים בורחים משומר הברית

האדם צריך לדעת, כי לאחר מאה ועשרים שנה, בבוא יומו, מכניסים אותו לקבר, מקום של שדין ולילין ומזיקין רחמנא ליצלן, ואם האדם זכה לשמירת הברית, הם בורחים ונעלמים ממנו, וזה עומד לו למגן גם במשפט לפני אדון כל.

סיפר לי יהודי נאמן, מיקירי ירושלים, שעבד ארבעים שנה ב'חברא-קדישא', בעבודת הקודש של קבורת מתי ישראל. וסיפר לי על מאורע אחד לו היה עיר ראייה, אשר ראה זאת במו עיניו. הוא היה נוכח כאשר הכניסו פעם לקבר אדם מסוים שהיה ידוע לפורק ועל תאוה גדול. כנהוג התחילו לכסות את גופו באבנים מרובעות, תחילה כיסו את ראשו, אחר כך חלק מגופו, וכאשר עמדו לכסות את רגליו - התנפץ האבן לרסיסים לעיני כל הנוכחים הגדומים. הביאו אבן אחרת וגם היא הפכה לעפר מרוסק, כך היה כמה וכמה פעמים, כאשר כל הנוכחים שניהם דא לדא נקשו, והבינו כי הקליפות שהיו כה דבוקות אליו נוקמות בו בגלל פגם הברית רח"ל.

בזמננו אלה כאשר העולם כה רקוב ומזוהם, כאשר שקועים כבר בחמישים שערי טומאה רח"ל, צריך לדעת של חלק של שמירת הברית יש בכוחו לתת חיות לאדם ולהיות למקור חייו, בזה ובבא, ועל ידו יזכה להינצל מכל הפגעים והמזיקים.

סעודת מלוה מלכה

חובת הסעודה

בגמרא שבת (ק"ט): מובא 'אמר רבי חנינא לעולם יסדר אדם שולחנו במוצאי שבת אף על פי שאינו צריך אלא לכזית'. וכן נפסק **בשולחן ערוך** (ס' ש) 'לעולם יסדר אדם שולחנו במוצאי שבת כדי ללוות את השבת, אפילו אינו צריך אלא לכזית'. ופירש **המשנה ברורה** (סק"א עפ"י הט"ז סק"א) שיש לפרוס מפה על השולחן דרך כבוד ולסדר את השולחן כשאר דברים הנהוגים בעריכת השולחן.

בשבת ללוות את המלך

והנה כפי המובא **בשולחן ערוך** עיקר טעם סעודה זו הוא בשביל ללוות את המלך, כשמו שמוכיח עליו 'מלוה מלכה'. וכך פירש **רש"י** (שם ד"ה במוצ"ש) 'שהוא כבוד שבת ללוותו ביציאתו דרך כבוד, כאדם המלוה את המלך בצאתו מן העיר'. וכך אנו רואים גם בכניסת השבת, שכתוב בשולחן ערוך (ס' רסב ס"א) 'שמח בביאת שבת כיצא לקראת המלך.. דרבי חנינא מעטף וקאי בפניא דמעלי שבתא ואמר בואו ונצא לקראת שבת מלכתא'.

ביום טוב אין מלוין

ודבר זה מיוחד בשבת יותר מביום טוב, שהשבת מפני שהוא יום מנוחה הוא דומה למלך שמכניס הכל לפניו בששת ימי המעשה, והוא ניזון מהם. אבל יום טוב אינו נקרא יום מנוחה אלא יום שמחה, ואינו נקרא בתואר 'מלך', שיותר לעשות בו מלאכת אוכל נפש ואינו ניזון מיום אחר, ולא נאסר במלאכה רק כדי שיהא פנוי לשמוח, ולכן אין אומרים בערב יום טוב 'בואו ונצא לקראת יום טוב', ואין עושים 'סעודת מלוה יום טוב' במוצאי יום טוב.

זמנה

ומטעם זה פסק **המשנה ברורה** (סק"ב) שטוב להקדים סעודת מלוה מלכה כדי שתהיה סמוכה ליציאת השבת, מכיון שבא ללוותו. וביסוד **ושו"ש העבודה** (שער ח"פ"א) כתב דזמנה נמשך עד ד' שעות, שהיא סוף האשמורה הראשונה. אך **הבן איש חי** (ש"ב ויצא כז) כתב: 'נראה לי אף על פי שנתנה לה שיעור עד אחר ד' שעות, היינו למצוה מן המובחר, אבל אם נאנס יוכל לקיימה עד חצות לילה, עד חצי הלילה אינה הולכת קדושת השבת'. וכן כתב **המשנה ברורה** (שם) דאינו כדאי לאחרה יותר מחצות.

ובתוספת מעשה רב (אות לט) מבואר שעד סוף הלילה אפשר לקיים המצוה, שמובא שם שפעם אחת חלה הגר"א ז"ל במוצאי שבת ולא היה יכול לאכול סעודת מלוה מלכה, וכשהוקל לו ביקש מהעומדים לפניו לראות אם עדיין לא האיר השחר וביקש להאכיל אותו כזית פת, אפילו בעל כרחו כדי לצאת ידי חובתו סעודת מלוה מלכה. וכן מבואר **בשער הכוונות** (דרוש א ענין ליל מוצ"ש) שקדושת שבת נמשכת כל הלילה ולכן אפשר לקיים

סעודת מלוה מלכה כל הלילה.

ומובא שהרה"ק בעל **הדברי חיים מצאנז** זיע"א היה אוכל סעודת מלוה מלכה ביום א' בבוקר (הנהגות אות עה). וכענין שמצינו לענין הבדלה ביום טוב דזמנו כל היום למחרת, שהיום הולך אחר הלילה (ע"י משנ"ב ס' רצט סקט"ז וגמרא פסחים קג). וכן כתב **באשל אברהם מבוטשאטש** (ס' קעג ס"ד) 'אולי מועיל סעודת מלוה מלכה גם ביום ראשון כל שכוונתו בשביל כבוד לוויה, ושמעתי שיש גדולי הדור מנהיגים כן כעת, ואפשר דגם בכל ג' ימים דלכתר שבת מועיל'.

מצות לוויה

עומק ענין מצות מלוה מלכה יש ללמוד ממצות לוויה למי שיוצא מן העיר, שמבואר **במסכת סוטה** (מז): שיש חיוב ללוות אורח או חבר היוצא מחוץ לעיר, וכל אדם לפי כבודו יחייבים ללוותו יותר. ונפסק **הלכה ברמב"ם הלכות אבל** (פ"ד ה"א"ב) בזה הלשון: מצות עשה מדבריהם ללוות אורחים, ואפילו המלוה לחבירו ארבע אמות יש לו שכן הרבה, ושכן הלוויה מרובה מן הכל, והוא החוק שחקקו אברהם אבינו ודרך החסד שנהג בה, וגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה, ולוויים יותר מהכנסתן. ע"כ. והביאו **הסמ"ע בחושן משפט** (ס' תכז סק"א) וכתב שיש לילך עם האורח או עם חבירו עד השער או לכל הפחות ד' אמות.

והחפץ חיים בספרו אהבת חסד (ח"ג פ"ב בהגה) תמה על העולם שמקילים במצות לוויה, וכתב שחלילה לפטור עצמו ממצות לוויה לגמרי, כי מגמרא משמע שהוא דבר סגולה להמתלהו שלא יארע לו אסון בדרך, ועל ידי הלוויה נגמר המצוה בשלימות כי אש"ל ר"ת אכילה שתיה לוויה. וכך כתב **המהרש"א** (פסטה מה: ח"א ד"ה לא בא) 'הוא ודאי דבר סגולתי שהמתלהו ניצל מהיזק דמטא לידיה, דכיון שהתחיל ללוותו ד' אמות גם בעיר הרי כוונתו ודעתו להצילו בדרך, ומחשבתו ורצונו מהני ליה לחבירו בכל הדרך להצילו על דרך רצון יריאיו יעשה, או שמלאכיו של המלוה גומרים מחשבתו ורצונו לילך במקומו עם המתלהו ולהצילו מהיזק'. **והמהר"ל** (נתיבות עולם נתיב גמ"ח פ"ה) האריך בגודל הסגולה שיש בזה.

סגולת לויית השבת

ולפי הדברים יש לומר דגם בסעודת מלוה מלכה קיים סגולה זו, שכידוע בזכות סעודת שבת מתברך שולחנו של אדם כמובא **בזוהר פרשת יתרו** (פח), ובמוצאי שבת כאשר נפרדים משבת מלכתא והולך כל אחד לדרכו מקיימים מצות לוויה, ובזכות זה מתלהו האדם מכח השבת גם כאשר הולך אחר כך לדרכו מידה כנגד מידה. וכן מובא **בשער הכוונות** (שם) שכוונת סעודה זו היא להמשיך אור קדושת סעודת שבת לכל סעודות ימי החול. ואפשר שמתעם זה ידוע שהיא סגולה לפרנסה, שעל ידה מתברך שולחנו של אדם

פדיון נפש ממעות מעשר

חגיגה (ו): שאפשר לקיים מצות שלמי שמחה בקרבנות של נדרים ונדבות, כיון שעיקר המצוה היא לאכול בשר ולא להביא קרבן, וגם המקבל על עצמו תענית אינו מכויין רק להצטער והרי נצטער, ואין הכי נמי שאם מקבל על עצמו פעמיים תענית אינו יוצא בתענית אחד לשניהם (וכמבואר במשנ"ב סקמ"ט). ולפי זה יש לומר שהמקבל על עצמו לתת מעשר כספים מכויין בעיקר לקיים מצות צדקה, וכיון שגם מי שאומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני הרי זה צדיק גמור, ומקרא מלא דיבר הכתוב 'וחטאיך בצדקה פרוק', אם כן יכול להתכפר גם בנדרי מעשר שאין כאן נדר כפול. ואין ראייה מכפרות בערב יום כיפור, דשם יש עליו שני נדרים, נדר מעות מעשר, ונדר כפרה בערב יום כיפור, אבל בנדון דידן שלא נדר לעשות פדיון נפש, רק רוצה להשתמש בפדיון נפש עם מעות מעשר מותר. וכן פסק **בשו"ת לבושי מרדכי** (ח"א י"ד ס' קעז) שאפשר לתת הסכום של פדיון נפש ממעות מעשר, אך בכל זאת כתב שיתן סך מה לצדקה ממעות חולין.

והנה **בהלכות שבת** (ס' רפח) מצינו מחלוקת הפוסקים אם מי שחייב להתענות תענית על תעניתו, ופגע בתענית חובה, יכול לצאת בזה תעניתו. **המגן אברהם** (סק"ה) החמיר דאין תענית חובה עולה לכפרה, דכפרה בכדי לאו כלום. **והט"ז** (סק"ג) כתב דגם תענית חובה עולה לו לכפרה. וכענין זה כתב **המגן אברהם** (סס"ה תקסח) שהמקבל על עצמו תענית חשובה אינו יכול לצאת בתענית חובה. ולפי מה שהכריע **המשנה ברורה** (שם סק"ח) שמי שקשה לו התענית יכול לסמוך על המקילים, נראה דגם בנידון דידן מי שהוא עני ואין לו די הדברים הוא **בשו"ת מהרי"ל** (ס' קיח) שלמד דין זה ממה שמבואר **בגמרא**

יש להסתפק אם מותר לתת פדיון נפש לתיקון עוונות ממעות מעשר, כי בפשטות מאחר שאין אדם פורע חובו מן הצדקה, אי אפשר לפרוע חובות החטאים ממעות צדקה שמחוייב בהם, וכמבואר **בט"ז בהלכות צדקה** (י"ד ס' רמט סק"א) שאי אפשר לתת צדקה שמחוייב בה ממעות מעשר. ואפשר שפדיון נפש נקרא חוב שהרי פסק **הרמ"א** (באו"ח ס' שלד ס"ו וי"ד ס' קפה ס"ד) שמי שבא חטא לידו חייב להתענות או לפחות לפדות החטאים בממון. ואף שמצות מעשר כספים אינו חיוב גמור מדינא לדעת רוב הפוסקים, מיהו מי שנוהג לתת מעשר כספים הרי מחוייב ועומד מדין נדר (ע"י פ"ת שם סק"ב וס' שלא סק"ב).

ויש להביא ראייה שאי אפשר לתת ממעות מעשר ממה שפסק **המשנה ברורה** (ס' תרה סק"ו) שאין עושים פדיון כפרות בערב יום כיפור ממעות מעשר, דאין דבר שבחובה בא רק מן החולין. והוא הדין בענייניו אין חובת כפרת עוונות בא רק מן החולין. וכן נפסק **בהלכות פורים** (ס' תרצד סק"ג) שאין ליתן מננות לאביזנים ממעות מעשר רק התוספת שאינו מחוייב בה. וכן פסק **האגרות משה** (ח"א ס' קעה ד"ה ואם) על מי שבא לידו חטא המחייב תענית לפי פסק **הרמ"א** הנ"ל, שאם רוצה לפדות בצדקה לא יתן מדמי מעשר. וכן פסק **בספר נהר מצרים** (דיני צדקה ס"ג עמ' ריד) שאין לעשות תיקון כרת ממעות מעשר.

אכן יש לעיין בזה ממה שנפסק **בהלכות תענית** (ס' תקסח ס"א) שהנודר לצום סכום ימים רצופים ואירע בהם תענית חובה עולים לו. הרי שתענית חובה עולה גם בנדר, ואם כן גם בנידון דידן יש לומר שחובת כפרת עוונות מתכפר בנדרי צדקה. ומקור הדברים הוא **בשו"ת מהרי"ל** (ס' קיח) שלמד דין זה ממה שמבואר **בגמרא**

סעודת מלוה מלכה הרי הוא כאילו לא קיים סעודה ג', שאז נראה כאילו אכל סעודה ג' לשם סעודת הלילה ולא לשם סעודת שבת. ומאידך, **בשולחן ערוך הרב** (ס"ג) כתב שאינו חיוב גמור רק מצוה מן המובחר, וכן כתב **המשנה ברורה** (סק"ב) שאינו חיוב גמור רק מצוה, וכן מבואר דעת **רש"י** (ק"ח ד"ה אכילה) **והריטב"א** (ק"ט ד"ה לעולם).

ויש לומר שלפי הטעם שהסעודה היא בשביל ללוות את המלך אין זה חוב גמור, ואילו אם הוא מדין כבוד שבת היא חיוב גמור שהיא בכלל הפסוק 'לקדוש ה' מכובד'.

אמנם גם למאן דאמר שהיא מצוה, כבר התבאר גודל החשיבות שיש בקיום מצוה זו ואסור לבטלו. ומובא **בתוספת מעשה רב** (שם) סיפור מאשת הגר"א ז"ל שפעם אחת קבלה על עצמה להתענות תענית הפסקה משבת לשבת, והפסיקה בסעודה שלישית ותיכף אחר הבדלה שכבה לישן ויוודע הדבר להגר"א ז"ל, ושלא לה שבכל הפסקות שתתענה לא יתוקן הפסד מלוה מלכה אחת, ותיכף קמה ואכלה.

במשך השבוע. **ובספר משמיע שלום** (ליקוטים קצו) מובא בשם הרה"ק **רבי אברהם המלאך** זיע"א שמי שישמור לערוך סעודה זו יהיה בטוח במזונות תמיד.

מנהג החזו"א

לאכול מלוה מלכה ביו"ט

ויש להעיר **שהחזו"א** איש ז"ל היה נוהג לאכול סעודת מלוה מלכה גם במוצאי ביום טוב (ארחות רבנו יו"ט אות לז) וטעמו **שברמב"ם** (י"ט פ"ו ה"ט) מבואר שיש דין כבוד ועונג ביום טוב כמו בשבת, ומבואר ברמב"ם (בהל' שבת פ"ל ה"ה) שחיוב סעודת מלוה מלכה הוא מדין כבוד היום, שיש לכבד את היום בכניסתו וביציאתו. אמנם כאמור היא שיטה יחידאה ואין העולם נוהגים כן.

מלוה מלכה הוא חוב או מצוה

ואפשר שבזה תלוי מחלוקת האחרונים אם סעודה זו הוא חוב גמור או רק מצוה מן המובחר. **דהחיי אדם** (כלל ה' דין לו) כתב שהוא חוב גמור על כל פנים לאכול מימי מזונות, וגם **הבן איש חי** (ש"ב ויצא כז) כתב שמי שאינו אוכל

ועל למוד הפוסקים הזהיר מאד מאד ביותר מפל הלמודים... והוא תקון גדול מאד מאד... ואמר, שפל איש ישראל מיהב ללמד בכל יום ויום 'פוסקים' ולא יעבר.

בעז"ה ניתן לשמוע שיעור בעמוד היומי מידי יום בשלוחה 433 בקול אנ"ש

הרה"ק רבי אהרן מטיטוב ז"ע (ד)

ער איז געווען זייער א נדול

בפרק הקודם הרחבנו על סיפור התקרבותו של רבי אהרן מברסלב לרבינו, שלפני כן נמנה היה בין חשובי בני הנעורים המקורבים להרה"ק רבי אהרן מטיטוב ז"ע. בעקבות כך חל פירוד מסוים בין רבי אהרן לרבינו (עיי' ביספר המידות' ערך 'צדיק' חלק א' אות י"א: "מצינו שהצדיק מתרעם, כשאחד מתלמידיו מתקרב את עצמו לצדיק אחר כדי להתפאר"). רבי אהרן אף אמר אז איזה דיבור בענין זה יש בזה מעשה שלם. החסיד רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל ציין שהכיר את פרטי סיפור המעשה על בורים, אך היה מדגיש שאין תועלת ואין צריכים לחזור על הדיבור שאמר הצדיק הקדוש הנ"ל, וגם לא רצה לספר המעשה הזה ברבים, כי הרב הקדוש רבי אהרן מטיטוב היה אדם גדול מאוד "ער איז געווען זייער א גדול", ער איז געווען זייער גרויס.

לעבור תקופה קצרה מאותו מעשה הסתלק הרה"ק מטיטוב לבית עולמו. ולאחר מכן התגלה אל רבינו בחלום וגילה לו דברים מכבשונו של עולם בעניין רפואתו של רבינו, אחר כך אמר רבינו שעתה הרב הנ"ל הוא אוהב נאמן אליו באהבה גדולה מאד, כמתואר בפרקים הקודמים.

המגיד הנדול מנלה טבעו בעולם

לאחר הסתלקות זקנו מרנא הבעל שם טוב ז"ע היה רבי אהרן מצטרף לתושבי עירו טיטוב, החסידים הנוסעים להסתופף בהיכלו של הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש ז"ע. יושב היה בחברת חסידי המגיד ופשוט מופלגת. ברך, כל הנגהות וכל מהותו היתה בענינות ופשטות מופלגת. בעת הנסיעה תופס היה את מקומו למטה אצל בעל העגלה, ממעט לשוחח עם החסידים כשהוא חש כלפיהם כאסקופה הנדרסת. אף כשהגיעו לחצירו של המגיד היה נכנס לבית המדרש פונה לקרן זוית, שם היה מאריך בתפילה ובלמוד, אינו מסב בהתוועדות החסידים בשתיית לחיים וכדומה לאחר התפילה, לילות שלמים היה יושב בדד לומד ועובד את השי"ת.

היו כאלו שפירשו את התנהגותו כבדלנות והתנשאות, ואף הגיעו לספר בתרעומת לפני המגיד שהוא פורש מדרכי החסידים ומהנהגתם. כאשר רבי אהרן נכח שם. כדרכו עמד ושתק ביראה כי סותר את דברי המלעזים נגדו... הביט עליו המגיד בחיבה ובמאור פנים קירב אותו בקרבה יתירה באמור לו: מעתה יעזור לך השי"ת שתפעל ישועות ותשיפע טובה וברכה לישראל. ולתושבי העיר ההיר המגיד שישגחו לכבדו וחלילה לא לזלזל בו, כי איש קדוש הוא מאוד. ואף המליץ להם לעטרו כאלוף לראשם.

הוא בעצמו השלש עשרה מידות

הזדמן פעם אחד מחסידיו של רבי אהרן לשהות בימי הסליחות בצילו של הרה"ק רבי שלום שכנא מפרהביטש ז"ע, שמע החסיד את רבי שלום שכנא מדבר לכאורה בגנותו של רבי אהרן. החסיד ססבר כי הדברים כפשוטם, ומחמת שרבי שלום שכנא הפליג מאוד בדיבוריו, החליט בדעתו שמכאן ואילך יחדל מלנסוע לרבי אהרן.

היה זה ביום הסליחות של י"ג מידות. השמש נכנס לקרוא לרבי שלום להיכנס לאמירת הסליחות כי הציבור ממתין,

המשך מעמוד א'

ועל אף שנדמה לו לשקוע בחטאיו ח"ו שאין בכוחו לעשות הרבה, עדיין אין הוא פטור מחובת התחדשות במלחמה, וכפי שרבי נתן מחזק שם (את ז'): "אפילו מי שעשה מה שעשה ועבר מה שעבר, אף על פי כן אסור לו להיות זקן ח"ו, והוא צריך ליזהר ביותר ויותר מבחינת זקנה שלא יבוא לידי שום יאוש ח"ו, שלא יאמר בלבו שכבר נזקן ח"ו במעשיו עד שאי אפשר לו להשתנות ח"ו". רק יתחזק להתחיל בכל מה שאפשר, ויעשה מה שיוכל, דבר קטן אדור גדול, אפילו אם

נענה רבי שלום שכנא ואמר: למה לי עוד לומר היום י"ג מידות, הלא דיברתי מהצדיק הקדוש רבי אהרן והרי הוא בעצמו השלש עשרה מידות... אזי הבין החסיד שאין הדברים כפשוטם כלל.

וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליו

אחד מיוצאי העיר טיטוב סיפר מה שמע מסבו שהיה מחסידיו של רבי אהרן שמע מהנוכחים בשעת מעשה: בכפר הסמוך לטיטוב על אם הדרך הראשית שכן ארמונו של הפריץ אדון הכפר. הוא היה רשע מרושע ושונא יהודים. כשהיו יהודים עוברים בדרכם ליד חצירו, היו עבדיו תופסים את היהודים ומפליאים בהם מכוח רצח. התושבים היהודים סבלו מכך נוראות, מאחר שבימי החורף הקשים לא היתה אפשרות נסיעה אחרת רק מדרך זו.

פעם אחת כשהיה רבי אהרן נצרך לנסיעה למקום מסוים, ביקש מהעגלון לנסוע מדרך זו דייקא. העגלון ניסה להניאו מאימת פגיעתו הרעה של הפריץ, אולם רבי אהרן התעקש לנסוע דוקא בדרך זו. בהגיע רבי אהרן סמוך לארמונו של הפריץ, תפסוהו המשרתים וכשגילו שמדובר ברב היהודי מיהרו להביאו ולהציגו לפני הפריץ. שמח הפריץ מאוד על תפיסת הרב, הוא הורה לאסור את רבי אהרן והעגלון בחדר מיוחד, עד היתפס כל פריצי האיזור לחזות בטקס הפומבי של השפלת הרב כשעשעו בו שפטים רח"ל.

בתוך כך נזקק הפריץ לצרכיו ונכנס לביהכ"ס. כל המזומנים שהתאספו בינתיים לטקס ממתנים עד בוש לפריץ ששוהה לצאת, מיהרו עבדיו לשבור את הדלת ומצאוהו מתגולל בכאבי תופת גונח וזועק מכאבים... הזעיקו עבורו את טובי הרופאים למצוא מזור למכאוביו אך הם פכרו ידים ביאוש באמרם שאלו רגעי האחרונים, נענה אחד מן הנוכחים כי הכל קרה כתוצאה מקפידתו של הרב היהודי שאדם גדול וקדוש הוא. ביקש הפריץ בשארית כוחותיו לשחרר את רבי אהרן ולבקש ממנו סליחה ומחילה. נענה רבי אהרן שאם יבטיח הפריץ שמכאן ואילך לא יציק יותר ליהודים אזי יתרפא. הפריץ הבטיח בהן צדקו, ואכן נתרפא... מאז השתנה יחסו ליהודים תכלית שינוי לטובה.

ציונו הק' בעיר פאבליטש

בערוב ימיו העתיק רבי אהרן את משכנו לעיר פאבליטש ובה מנוחתו כבוד.

אנ"ש שנוהגים להרבות בתפילה בקברי הצדיקים, בוודאי יחפצו לפקוד גם את ציונו של אותו צדיק וקדוש. וזאת למודעי, העיירה פאבליטש שוכנת במחוז ז'יטומיר לא הרחק מעיר בארדיטשוב, וכשמצאים באותו אזור כדאי מאוד לבוא לפקוד את הציון, גם כדי להוכיח לתושבים המקומיים על חשיבות המקום.

בעיירה פאבליטש קיימים שלשה בתי עלמין, בהם טמונים מאות מתושבי העיירה ואף מהעיירות הסמוכות, בראשם כאמור הרה"ק רבי אהרן מטיטוב ז"ע.

בשנים האחרונות צלצלו באגודת 'אהלי צדיקים' בראשות הרה"ק ישראל מאיר גבאי שליט"א לגלות לאחר עמל ויגיעה את מיקומם המדויק של שלשת בתי העלמין, ובמקום מנוחתו של רבי אהרן בבית העלמין הישן אף העמידו אוהל עם מצבה לזכרו. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

רבי נחמן טולטשינער (ט)

קבלת פני רבו

אחר חתונתו בזיווג שני, כאשר השתקע ר' נחמן בעיר טולטשין, לא הפריע הדבר להתקשרותו לרבו מוהרנ"ת, והיה נוהג לנסוע מעירו טולטשין לעיר ברסלב, ב' פעמים בכל חודש; שבת אחת היה בביתו ושבת אחת בברסלב, עם קצת ימים קודם ולאחר השבת, ונוהג היה לילך כמה פעמים ברגליו לקבל פני מוהרנ"ת ולהסתופף בצלו (אבניה ברזל דף פ"ו-פ"ח, ושיחות וסיפורים ד' קכ"ב).

ר' נחמן היה דר בעיר טולטשין ח"י שנים, דהיינו משנת תקצ"צ עד שנת תר"ח, שאז עבר לדור בעיר ברסלב (שיש"ק ח"ג סי' שפ"ו). [ויתכן שהסיבה לכך היא, שאז היה בערך שלש שנים אחר הסתלקות מוהרנ"ת, והיה נצרך לו לר' נחמן ליטול שבת הנגהת אנ"ש בידו, ולכן בא לגור בעיר שדרו שמה רבינו ז"ל ותלמידו, שהיתה בימים ההם מטרופולין של חסידות ברסלב, ששם היה מצוי הרבה מחסידיו ותלמידיו מוהרנ"ת].

ומסופר שהיה נוהג לחזור את השיחות ששמע ממוהרנ"ת, עם בנו של מוהרנ"ת ה"ה ר' יצחק, בידועו שר' יצחק הרבה להתאבק בעפר רגלי אביו הק' ולשמוע ממנו תורה בלימודים, כדי שיהיה לו הדבר לזכרון הדק היטב (שיש"ק ח"ג סי' שכ"א).

קבלת אמת

לר' נחמן היה חשוב ויקר כל הגה וכל דיבור שיצא מפיו רבינו ז"ל ותלמידו מוהרנ"ת עד למאוד, ומחמת שהרבה להתאבק בעפר רגלי מוהרנ"ת וכן אצל שאר תלמידי רבינו ז"ל, ידע בדיוק גמור כל מעשה וכל סיפור שאירע לרבינו ז"ל ועם תלמידיו הקדושים.

ומכל זה נשאר לדורות המון מעשיות אשר העלה על הכתב בנו רבי אברהם, את אשר שמע מאביו רבי נחמן, אשר הוא שמע ממוהרנ"ת ומשאר תלמידי רבינו ז"ל. הלא הם מפוזרים בכמה ספרי רבי אברהם ב"ר נחמן, ובפרט בספר 'כוכבי אור' בחלק 'אנשי מוהרנ"ת' וחלק 'שיחות וסיפורים', ובספר 'אבניה ברזל'.

המשים עצמו כמדבר זוכה לתורה

סיבת הדבר שזכר ר' נחמן לקבל כל כך ממוהרנ"ת, היתה, כי ר' נחמן היה איש תם למאד, וכל הגה וענין ושיחה ודיבור קיבל ממוהרנ"ת בלב תם ובלב אמת ופשוט, לא גרע ולא הוסיף עליהם כלום, וכה אמר רבי אברהם ברבי נחמן בשבח אביו איך שהיה מקושר בלב ונפש למורו ורבו מוהרנ"ת בזה"ל: "פאר וואס האט מיין טאטע גענומען פון רבי נתן אזוי מיט שעפיל און לעפיל? ווייל ער איז געווען ביי זיך א שטיק בלאטע! [= מפני מה זכה אבי לקבל ממוהרנ"ת מלא חפנים לטובה? מפני שהיה בעיני עצמו כחתיכת בוץ!] (שיש"ק ח"ג סי' תפ"ו).

"רבי" נחמן

ואף לעומתו מושב ואומר, מוהרנ"ת החשיב את תלמידו זה עד למאוד, עד שכינה אותו מוהרנ"ת במכתביו בשם "רבי" נחמן מהייסין, ואף שלמעשה נולד ר' נחמן בשנת תקע"ד, ובשנת תקצ"ה בעת כתיבת הרבה מהמכתבים היה בסך הכל בן עשרים ואחת שנה! (שיש"ק ח"ג סי' שי"ב).

נערך ע"י הרה"ח רבי נחמן שווארצמן שליט"א בעמ"מ "אצות עולם לתרופה".

<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להר"י שלמה יהודה כתנא הר"ו להג' הולדת הבת</p> <p>להר"י שויבה לגרלה לתורה לחופה</p> <p>להבעש"ט ולרוב נחת וקדושה</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להר"י פנחס פריד הי"ו להג' הולדת נטן נ"ו</p> <p>להג' הולדת נטן נ"ו להג' הולדת נטן נ"ו</p> <p>להר"י שויבה לגרלה לתורה לחופה</p> <p>להבעש"ט ולרוב נחת וקדושה</p>
<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להר"י מנחם מענדל רובינשפיץ הי"ו להג' הולדת הבת</p> <p>להר"י שויבה לגרלה לתורה לחופה</p> <p>להבעש"ט ולרוב נחת וקדושה</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להר"י אליעזר גבריאל נוימן שליט"א להג' הולדת הבת</p> <p>להר"י שויבה לגרלה לתורה לחופה</p> <p>להבעש"ט ולרוב נחת וקדושה</p>